

Hindistanda gurlan türk[men] d wletleri

Category: Kitapcy,Taryhy makalalar

написано kitapcy | 23 январа, 2025

Hindistanda gurlan türk[men] d wletleri HINDİSTAN'DA KURULAN TÜRK DEVLETLERİ

Afganistan'ın kuzeyde Garcistan, batıda Herat, güneyde Germsir ve Nimruz ve doğuda Kabil-Kandahar ile sınırlanan dağlık Gur bölgesinde ortaya çıkan ve oraya nisbetle isimlendirilen Gurluların menşeleri hakkında fazla bir bilgi bulunmamaktadır. Her ne kadar kendilerini efsanev  Şens b n  Hanedanına bağlamak isteseler de, bu topluluğun Türk soyundan geldiğine dair kuvvetli belirtiler mevcuttur. Selçukluların Ođuz darbeleri altında dağılmasından istifade ile güçlenen Gurlular Türk meml klardan kurulu ordularıyla kısa sürede İsl m dünyasında önemli bir güç haline geldi. Onikinci yüzyılın sonlarına doğru İnan hariç, Gaznelilerin hakim oldukları bütün toprakları ele geçiren bu topluluk, biraz da kuzeydeki güçlü rakipleri Harezmsahlar Devleti sebebiyle güneye yönelmiş ve tamamen Türk meml klardan teşekkül eden ordularla Hindistan'a seferler düzenlemiştir. Bu yöneliş özellikle Mu'izz ed-d n Muhammed G r 'nin Gazne'ye hakim olmasından sonra daha belirgin bir hale gelecektir. Bu sırada Hindistan, feodal devletçikler halinde raca ve maharacalar tarafından yönetilmekteydi. Pencâb yöresinde ise Lahor merkez olmak üzere Gazneliler hakim bulunuyordu.

1176'da, daha çok Türklerden meydana gelen ordusu ile Karmat lerden Multan'ı alan Mu'izz ed- d n Muhammed, bir yıl sonra Ucc  zerine yürüyerek Raca'nın hanımının ihaneti sayesinde burayı zaptettim.

1178'de Ucc ve Multan yoluyla Nahravala (; Gucerat) yönünde harekete geçen Gur Sultanı'nın yolu Nadulu Kelhan'da kesildi. Bölgedeki racalar şiddetle direndi. Bunu değerlendiren tecrübeli Raca Bhim Div, Raputlardan da destek alarak Gur

Ordusunu mağlup etti. Bu olay Müslüman Türklerin Hindistan'da uğradıkları ilk önemli yenilgidir.

Sultan Mu'izz ed-dîn Muhammed, 1180 yılında Gaznelilerin son temsilcisi, Lahor hakimi Husrev Melik'i hakimiyeti altına aldı. İki yıl sonra Gakhar arazisine girerek Sialkot'u (; Sakala) zapt etti ve burasını bir hareket üssü haline getirdi. Bundan rahatsızlık duyan Husrev Melik'in Gakharlar ile anlaşmasını önlemek üzere Lahor baskı altına alındı. Böylece Gazneli hükümdarına müstakil hareket etme imkan verilmemiş, O'da, bir fil ile birlikte oğlu Melikşâh'ı Sultan Mu'izz ed-dîn'in nezdine göndererek hiç değilse geçici bir süre için barışı sağlamıştı. Ancak bu sonucu değiştirmeyecek ve 1186'da Lahor'u zapt eden Gurlular, son Gazneli topraklarına da el koyacaklardır.

Sultan Mu'izz ed-dîn Muhammed, Pencâb'a tamamen hakim olarak bölgede belirleyici bir konuma yükselirken Tomarasların elinde bulunan Dehli'yi zapt ederek Hayber geçidiyle Orta Hindistan ve Ganj düzlüklerini birbirine bağlayan stratejik bir mevkiye bulunan bu şehri süratle tahkim eden Çauhanların (; Raçputlar) Ecmir Racası III. Prithvi (; Ray Pithora) önemli ölçüde güçlenmiş ve Lahor ile birlikte Kuzey Hindistan'daki Müslüman ahali için tehlikeli bir hale gelmiş bulunuyordu. Dolayısıyla Lahor'u zapt eden Gûrlular, Türk askerî ve idarî sistemine benzer bir teşkilatlanmaya sahip olup diğer Hindu hükümetlerine göre daha güçlü bir konumda bulunan Raçputlar ile karşı karşıya geldi.

Tarain Savaşları

1191 kışında Raçput arazisine giren Türklerden müteşekkil Gûrlu ordusu süratle Taberhinde'yi (; Bathinda) ele geçirerek, Hindistan'ın kapısı sayılan Pencâb'ı Delhi yaylasına bağlayan düzlük üzerinde yeralan Tarain'e (; Tirâorî) kadar ilerledi. Burada, Müslümanlara karşı kazandığı başarılarından dolayı hakkında destanlar yazılan Raçputların cesur ve muharip Racası III. Prithvi ve müttefikleri ile karşılaştı. Seçme on iki bin atlıyı Taberhinde'de bırakmış olan Sultan Mu'izz ed-dîn

Muhammed, kendi kuvvetlerinden kat kat fazla olan ve ikiyüzbin süvari ile dönemin adeta canlı tankları sayılabilecek üçbinden fazla filden oluşan birleşik Hindu ordusuna hücum etmekten çekinmedi. Savaşın iyice şiddetlendiği bir sırada, merkez kuvvetlerinin başında bizzat ileri atılan Sultan omuzundan ağır şekilde yaralanmış ve atından düşmek üzere iken Kalaç Türklerinden bir piyadenin olağanüstü gayretiyle Hindu kuşatmasını yararak, mutlak bir ölümden kurtulmuştur.

Gurlu ordusu büyük bir azimle ve kıyasıya vuruşmasına rağmen netice alamadı. Sonuçta Türkler geri çekilirken, Raçputlar takip etme cesaretini gösteremedi. Sultan Mu'izz ed-dîn Muhammed, Gazne'ye dönerken süratle yeni bir seferin hazırlıklarını da başlattı. Bu arada savaşın yaralarını saran Çauhanlar, Taberhinde kalesini muhasara etti. Ancak, Kale muhafızı Melik Ziyâ ed-dîn Tulek burasını bir seneden fazla savunmayı başarırken, Sultan hazırlıklarını tamamlamış ve yüzyirmi bin atlı ile Gazne'den yola çıkmıştı.

Gur Sultan'ı Lahor'a ulaştığında önde gelen komutanlarından Kıvvamü'l-Mülk Rükñ ed-dîn Hamza'yı, Taberhinde önlerinden çekilip, Tarain'de kamp kurmuş olan Raca III. Prithvi'ye elçi göndererek, O'ndan Muhammed b. Kasım döneminden beri Müslümanlara ait olan bu bölgeleri geri vermesini veya İslâmiyet'i kabul edip hakimiyeti altına girmesini istedi. Bu talep, Mu'izz ed-dîn Muhammed'in yürüttüğü bir psikolojik harekâttı ve Raçput Racasından beklediği sert cevabı almakta gecikmedi. III. Prithvi, bir yandan Raçput ve Afgan atlılarından müteşekkil üç yüz bin kişilik kuvvetiyle harekete geçerken, öte yandan da Hindistan'ın diğer büyük raca ve raelerini yardıma çağırdı.

Raçputları desteklemek üzere yeniden Tarain sahrasında toplanan yüzelliye yakın raca Sultan'a bir mektup göndererek çekilip gittiği takdirde hiç karışmayacaklarına yemin etmekte ve aksi halde ertesi gün kendisini ezeceklerini bildirmekteydi. Gur Sultan'ı buna Firûzkuhtaki ağabeyinin karar verebileceğini ifadeyle Raçputları oyalarken, ertesi sabah erkenden, hiç beklenmedik bir anda Sarsavati nehrini geçerek düşmanın üzerine atıldı. Onbin süvari dört yandan

taarruza geçiyor, oklarını bıraktıktan sonra belirli bir düzen içerisinde geri çekiliyordu. Bu harb oyunu Hindu birliklerinin bütün düzenini alt üst etmiş ve diğer birliklerin kuşatmayı tamamlamasıyla sona ermişti. Çok bilinen bu Türk savaş taktiği neticesinde, müttefik kuvvetler tam bir bozguna uğratılırken, kazanılan başarı muhteşemdi. Sonuçta, bir yıl önceki savaşta Sultan'ı yaralayan Handay Rae başta olmak üzere pek çok raca öldürüldü veya esir alındı. Bunlardan birisi olan III. Prithvi'nin oğullarından Rainsi, Ecmir valiliğine tayin edilirken bölgedeki Sarsaty, Samana, Kuhram ve Hansi gibi pek çok şehir ve kale ele geçirilerek Raçput mevzilerinin büyük bir kısmı devre dışı bırakıldı.

1192 yılında kazanılan Tarain zaferi Hindistan Türk tarihi bakımından önemli bir dönüm noktası olup, sonuçları itibariyle Malazgirt zaferine benzer. Zira, bu muharebeyi müteakip Kuzey Hindistan'ın önemli şehir ve kasabaları art arda Gurlu hakimiyeti altına girdi. Bir başka deyişle Tarain zaferinden sonra Gurlular adına Kuzey Hindistan'ın fethini, önceleri tamamen Sultan Mu'izz ed-dîn Muhammed Gûrî adına hareket eden Türk kumandanlar üstlenmiş ve bu görevi de lâyıkiyle yerine getirmişlerdir.

Prof. Dr. Salim CÖHCE. Taryhy makalalar